

Bryssel 14.11.2012
COM(2012) 659 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

**IONISOIVALLA SÄTEILYLLÄ KÄSITELLYISTÄ ELINTARVIKKEISTA JA
ELINTARVIKKEIDEN AINESOSISTA – VUOTTA 2011 KOSKEVA KERTOMUS**

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

IONISOIVALLA SÄTEILYLLÄ KÄSITELLYISTÄ ELINTARVIKKEISTA JA ELINTARVIKKEIDEN AINESOSISTA – VUOTTA 2011 KOSKEVA KERTOMUS

1. OIKEUSPERUSTA JA TAUSTAA

Ionisoivalla säteilyllä käsiteltyjä elintarvikkeita ja elintarvikkeiden ainesosia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 22. helmikuuta 1999 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/2/EY¹ 7 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle vuosittain

- säteilyttämislaitoksissa tehtyjen tarkastusten tulokset, erityisesti käsiteltyjen elintarvikkeiden ja elintarvikkeiden ainesosien ryhmät ja määrät sekä käytetyt annokset,

sekä

- tuotteen kaupan pitämisen aikana tehtyjen tarkastusten tulokset sekä tiedot ionisoivan säteilyn käytön paljastamiseksi käytetyistä menetelmistä.

Saman direktiivin 7 artiklan 4 kohdassa edellytetään, että komissio julkaisee *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*

- tarkat tiedot jäsenvaltioissa olevista hyväksytyistä säteilytyslaitoksista ja niiden asemassa mahdollisesti tapahtuneista muutoksista
- kansallisten valvontaviranomaisten antamiin tietoihin perustuvan selvityksen.

Tämä kertomus kattaa 1. tammikuuta 2011 alkaneen ja 31. joulukuuta 2011 päättyneen jakson. Se on kooste 25 jäsenvaltion komissiolle lähettämistä tiedoista. Bulgaria ja Malta eivät toimittaneet mitään tietoja.

Euroopan komission terveys- ja kuluttaja-asioiden pääosaston [www-sivuilla](http://ec.europa.eu/food/food/biosafety/irradiation/index_en.htm)² on tietoja elintarvikkeiden säteilyttämiseen liittyvistä yleisistä näkökohdista.

1.1. Säteilytyslaitokset

Direktiivin 1999/2/EY 3 artiklan 2 kohdan mukaan elintarvikkeita ja elintarvikkeiden ainesosia saa säteilyttää vain hyväksytyissä säteilytyslaitoksissa. Hyväksynnän EU:n alueella toimiville laitoksille myöntävät jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset. Direktiivin 7 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle hyväksymistään säteilytyslaitoksista.

¹ EYVL L 66, 13.3.1999, s. 16.

² Ks. http://ec.europa.eu/food/food/biosafety/irradiation/index_en.htm.

Elintarvikkeita ja niiden ainesosia saa säteilyttää vain seuraavilla säteilylähteillä:

- koboltti-60:n tai cesium-137:n lähettämällä gammasäteillä
- röntgensäteillä, joita tuottavat korkeintaan 5 MeV:n nimellisenergialla (maksimaalinen kvanttienergia) käytettävät laitteet
- elektroneilla, joita tuottavat korkeintaan 10 MeV:n nimellisenergialla (maksimaalinen kvanttienergia) käytettävät laitteet.

Komissio on julkaissut luettelon jäsenvaltioiden hyväksytyistä laitoksista³.

1.2. Säteilytetyt elintarvikkeet ja elintarvikkeiden ainesosat

Kuivattujen mausteyrttien, mausteiden ja maustekasvien säteilyttäminen on sallittu EU:ssa ionisoivalla säteilyllä käsiteltyjä elintarvikkeita ja elintarvikkeiden ainesosia koskevan yhteisön luettelon vahvistamisesta 22. helmikuuta 1999 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 1999/3/EY⁴. Lisäksi seitsemän jäsenvaltiota on ilmoittanut, että ne pitävät voimassa tiettyjä elintarvikkeita ja elintarvikkeiden ainesosia koskevat kansalliset luvat direktiivin 1999/2/EY 4 artiklan 4 kohdan mukaisesti. Komissio on julkaissut luettelon kansallisista luvista⁵.

Säteilytettyjen elintarvikkeiden tai vähintään yhtä säteilytettyä ainesosaa sisältävien elintarvikkeiden pakkausmerkinnässä on oltava maininta ”säteilytetty” tai ”käsitelty ionisoivalla säteilyllä”. Jos säteilytettyä tuotetta käytetään koostetun elintarvikkeen ainesosana, tämän saman maininnan on oltava sen nimen yhteydessä ainesosaluettelossa. Kun kyse on pakkaamattomana myytävistä tuotteista, maininnan on oltava näkyvillä yhdessä tuotenimen kanssa taulussa tai kyltissä, joka on sijoitettu tuoteastian yläpuolelle tai viereen.

Euroopan standardointikomitea (CEN) on komission antaman toimeksiannon perusteella standardoinut useita analyysimenetelmiä, jotta voitaisiin valvoa pakkausmerkintöjen asianmukaisuutta ja paljastaa luvatta säteilytetyt tuotteet.

2. SÄTEILYTUSLAITOKSISSA TEHTYJEN TARKASTUSTEN TULOKSET

Kertomuksen tässä jaksossa esitetään säteilytyslaitoksissa tehtyjen tarkastusten tulokset, erityisesti käsitellyt tuoteryhmät ja -määrät sekä käytetyt säteilyannokset. Jäsenvaltioiden toimittamien tietojen mukaan toimivaltaisten viranomaisten suorittamissa tarkastuksissa vahvistui, että hyväksytyt säteilytyslaitokset noudattivat direktiivin 1999/2/EY vaatimuksia.

Seuraavissa taulukoissa esitetään EU:n jäsenvaltioiden hyväksytyissä laitoksissa vuonna 2011 säteilytettyjen tuotteiden ryhmät ja määrät.

³ EUVL C 265, 1.9.2012, s. 3.

⁴ EYVL L 66, 13.3.1999, s. 24

⁵ EUVL C 283, 24.11.2009, s. 5.

2.1. Belgia

Hyväksyttyjä laitoksia on yksi.

Tuoteryhmä	Käsitelty määrä (t)	Keskimääräinen absorboitunut annos (kGy)
Kuivatut mausteyrtit, mausteet ja maustekasvit	238,129	6–9
Pakastetut sammakonreidet	3 050,944	5
Siipikarja	1 378,752	5
Kala, simpukat ja nilviäiset	153,122	3–5
Veri, plasma ja koagulaatit, joista on poistettu vesi	84,1	6–9
Vihannekset	4,86	3–5
Riisijauho	44,25	3
Munanvalkuainen	32,805	3
Arabikumi	2,1	3
Ternimaito (ainoastaan eläinlääketieteelliseen tutkimuskäyttöön)	41,887	0–10
Yhteensä	5 030,949	

2.2. Bulgaria

Hyväksyttyjä laitoksia on kaksi. Tietoja ei toimitettu vuodelta 2011.

2.3. Tšekki

Hyväksyttyjä laitoksia on yksi.

Tuoteryhmä	Käsitelty määrä (t)	Keskimääräinen absorboitunut annos (kGy)
Kuivatut mausteyrtit, mausteet ja maustekasvit	24,2	4–10
Yhteensä	24,2	

2.4. Saksa

Hyväksyttyjä laitoksia on neljä. Kahdessa niistä ei säteilytetty elintarvikkeita.

Tuoteryhmä	Käsitelty määrä (t)	Keskimääräinen absorboitunut annos (kGy)
Kuivatut mausteyrtit, mausteet ja maustekasvit	152	< 10
Yhteensä	152	

2.5. Espanja

Hyväksyttyjä laitoksia on kaksi. Toisessa niistä ei säteilytetty elintarvikkeita.

Tuoteryhmä	Käsitelty määrä (t)	Keskimääräinen absorboitunut annos (kGy)
Kuivatut mausteyrtit, mausteet ja maustekasvit	307,546	< 10
Yhteensä	307,546	

2.6. Viro

Hyväksyttyjä laitoksia on yksi.

Tuoteryhmä	Käsitelty määrä (t)	Keskimääräinen absorboitunut annos (kGy)
Kuivatut mausteyrtit, mausteet ja maustekasvit	19,2	10
Yhteensä	19,2	

2.7. Ranska

Hyväksyttyjä laitoksia on viisi.

Tuoteryhmä	Käsitelty määrä (t)	Keskimääräinen absorboitunut annos (kGy)
Siipikarja	114,418	5
Arabikumi	69,198	3
Kuivatut mausteyrtit, mausteet ja maustekasvit	0,66	10
Pakastetut sammakonreidet	510,625	5
Yhteensä	694,901	

2.8. Unkari

Hyväksyttyjä laitoksia on yksi.

Tuoteryhmä	Käsitelty määrä (t)	Keskimääräinen absorboitunut annos (kGy)
Kuivatut mausteyrtit, mausteet ja maustekasvit	142	3–8
Yhteensä	142	

2.9. Italia

Hyväksyttyjä laitoksia on yksi. Vuonna 2011 ei säteilytetty mitään elintarvikkeita.

2.10. Alankomaat

Hyväksyttyjä laitoksia on kaksi.

Tuoteryhmä	Käsitelty määrä (t)	Keskimääräinen absorboitunut annos (kGy)
Kuivatut mausteyrtit, mausteet ja maustekasvit	199,585	6,4–7,3
Sammakonosat	352,611	4
Siipikarjanliha	111,955	5
Kuivatut vihannekset	446,802	2–4
Munanvalkuainen	421,982	1,3
Katkaravut (pakastetut)	38,478	3
Yhteensä	1 572,878	

2.11. Puola

Hyväksyttyjä laitoksia on kaksi.

Tuoteryhmä	Käsitelty määrä (t)	Keskimääräinen absorboitunut annos (kGy)
Kuivatut mausteyrtit, mausteet ja maustekasvit	105,8	5–10
Yhteensä	105,8	

2.12. Romania

Hyväksyttyjä laitoksia on yksi.

Tuoteryhmä	Käsitelty määrä (t)	Keskimääräinen absorboitunut annos (kGy)
Kuivatut mausteyrtit, mausteet ja maustekasvit	20	8
Yhteensä	20	

2.13. Yhdistynyt kuningaskunta

Hyväksyttyjä laitoksia on yksi. Vuonna 2011 ei säteilytetty mitään elintarvikkeita.

2.14. Muut jäsenvaltiot

Muissa jäsenvaltioissa (Irlanti, Itävalta, Kreikka, Kypros, Latvia, Liettua, Luxemburg, Malta, Portugali, Ruotsi, Slovakia, Slovenia, Suomi, Tanska) ei ole hyväksyttyjä laitoksia.

2.15. Tiivistelmä EU:n tilanteesta

Seuraavassa taulukossa esitetään hyväksytyissä säteilylaitoksissa ionisoivalla säteilyllä käsiteltyjen elintarvikkeiden määrät (tonneina) koko EU:n osalta vuonna 2011.

Tuote-ryhmä	BE	CZ	DE	EE	ES	FR	HU	NL	PL	RO	Yhteensä	%
Kuivattu veri	84,1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	84,1	1,04
Munanvalkuainen	32,8	0	0	0	0	0	0	422	0	0	454,8	5,64
Kala, simpukat, katkaravut	153,1	0	0	0	0	0	0	38,5	0	0	191,6	2,37
Samma-konreidet	3 050,9	0	0	0	0	510,6	0	352,6	0	0	3 914,1	48,52
Arabikumi	2,1	0	0	0	0	69,2	0	0	0	0	71,3	0,88
Yrtit ja mausteet	238,1	24,2	152	19,2	307,5	0,6	142	199,6	105,8	20	1 208,9	14,98
Siipikarja	1 378,7	0	0	0	0	114,4	0	111,9	0	0	1 605,0	19,89
Riisijauho	44,2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	44,2	0,55
Vihannekset	4,8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4,8	0,06
Kuivatut tuotteet	0	0	0	0	0	0	0	446,8	0	0	446,8	5,54
Muut	41,9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	41,9	0,52
Yhteensä	5 030,7	24,2	152	19,2	307,5	694,8	142	1 571,4	105,8	20	8 067,5	100
<i>Osuus kokonaismäärästä (%)</i>	<i>62,36</i>	<i>0,30</i>	<i>1,88</i>	<i>0,24</i>	<i>3,81</i>	<i>8,61</i>	<i>1,76</i>	<i>19,48</i>	<i>1,31</i>	<i>0,25</i>	<i>100</i>	

3. TUOTTEIDEN KAUPAN PITÄMISEN AIKANA TEHTYJEN TARKASTUSTEN TULOKSET SEKÄ SÄTEILYTETTYJEN ELINTARVIKKEIDEN HAVAITSEMISEKSI KÄYTETYT MENETELMÄT

Seuraavissa taulukoissa esitetään tuotteen kaupan pitämisen aikana tehtyjen tarkastusten tulokset sekä tiedot ionisoivan säteilyn käytön paljastamiseksi käytetyistä menetelmistä.

3.1. Itävalta

Analysoitu elintarvike	Näytemäärä: 126			Käytetty CEN-menetelmä
	Vaatimusten mukainen	Ei varmaa tulosta	Ei vaatimusten mukainen	
Yrtit ja mausteet	44	0	0	EN 1788, EN 13751
Yrttiteet	39	0	0	EN 1788, EN 13751
Siipikarjanliha	43	0	0	EN 1786
Yhteensä	126	0	0	
Osuus analysoiduista näytteistä (%)	100 %	0 %	0 %	

3.2. Belgia

Analysoitu elintarvike	Näytemäärä: 123			Käytetty CEN-menetelmä
	Vaatimusten mukainen	Ei varmaa tulosta	Ei vaatimusten mukainen	
Hedelmät	8	0	0	EN 1788
Ravintolisät	19	0	2*	
Nuudelit	26	0	0	
Vihannekset	12	0	0	
Yrtit	13	0	0	
Äyriäiset	21	0	0	
Nilviäiset	22			
Yhteensä	121	0	2	
Osuus analysoiduista näytteistä (%)	98,4 %	0 %	1,6 %	

* säteilytys ei ole sallittu

3.3. Bulgaria

Tietoja ei toimitettu vuodelta 2011.

3.4. Kypros

Analysoitu elintarvike	Näytemäärä: 6			Käytetty CEN-menetelmä
	Vaatimusten mukainen	Ei varmaa tulosta	Ei vaatimusten mukainen	
Kuivatut vihannekset, mausteet ja yrtit	6	0	0	EN 13751
Yhteensä	6	0	0	
Osuus analysoiduista näytteistä (%)	100 %	0 %	0 %	

3.5. Tšekki

Analysoitu elintarvike	Näytemäärä: 40			Käytetty CEN-menetelmä
	Vaatimusten mukainen	Ei varmaa tulosta	Ei vaatimusten mukainen	
Kala ja simpukat	1	1	0	EN 1785
Yrttiteet	11	0	0	EN 1788
Mausteet	8	4	0	EN 1788
Ravintolisät	1	0	0	EN 1788
Pikajuodet	3	0	0	EN 1788
Siipikarja	3	0	0	EN 1785
Tuoreet hedelmät	3	2	0	EN 1788, EN 1785
Kuivatut sienet	3	0	0	EN 1788
Yhteensä	33	7	0	
Osuus analysoiduista näytteistä (%)	82,5 %	17,5 %	0 %	

3.6. Saksa

Analysoitu elintarvike	Näytemäärä: 2 912			Käytetty CEN-menetelmä
	Vaatimusten mukainen	Ei varmaa tulosta	Ei vaatimusten mukainen	
Juusto, juustovalmisteet, yrttejä ja mausteita sisältävät	37	0	0	EN 1787, EN 1788, ASU§64 LFGB, L00.00-39
Juusto, juustovalmisteet, yrttejä ja mausteita sisältämättömät	33	0	0	EN 1788, EN 1784, ASU§64 LFGB, L00.00-39
Maustevoit	5	0	0	EN 1787
Munat ja munatuotteet	4	0	0	EN 1784
Liha (ei siipikarjanliha, riista)	4	0	0	EN 1786
Siipikarja	92	0	0	EN 1784, EN 1786
Lihavalmisteet (makkaratuotteita lukuun ottamatta)	46	0	0	EN 1786, EN 1784, EN 1788
Makkaratuotteet	47	0	0	EN 1786, EN 1784

Kala ja kalavalmisteet	44	0	4*	EN 1786, EN 1788, EN 1789
Äyriäiset, nilviäiset, simpukat ja muut vesieläimet ja niistä saatavat tuotteet	148	0	2* 2**	EN 1788, EN 1786, EN 1787, EN 1384, EN 13751, ASU§64 LFGB,L12.01-1,
Keitot, kastikkeet, myös pikakeitot ja -ateriat	239	5	2* 5**	EN 1787, EN 1788, EN 13751
Vilja ja viljatuotteet	44	0	3**	EN 1787, EN 1788, EN 13751
Palkokasvit, öljysiemenet ja pähkinät	44	0	0	EN 1787, EN 1788, EN 13751
Perunat, tärkkelyspitoisten kasvien osat	26	0	0	EN 1788, EN 13751
Tuoreet vihannekset	17	0	0	EN 1788, EN 1787, EN 13751
Kuivatut vihannekset	40	0	0	EN 1788, EN 1787, EN 13751
Tuoreet sienet	11	0	0	EN 1788
Kuivatut sienet ja sienituotteet	142	0	6*	EN 1788, EN 13751, EN 1787
Tuoreet hedelmät	65	0	0	EN 1784, EN 1788, EN 1787, EN 13751, EN 1385
Kuivatut hedelmät ja hedelmätuotteet	49	0	0	EN 1787, EN 1788, EN 13708
Kahvi	2	0	0	EN 1788, EN 13751
Tee ja teen kaltaiset tuotteet	211	0	0	EN 1788, EN 13751, EN 1787
Valmisateriat ja -ruoat	9	0	0	EN 1788, EN 1786, EN 13751
Ravintolisät	121	0	12*	EN 1788, EN 1787, EN 13751, termoluminesenssi-menetelmä
Maustamisseokset ja maustekastikkeet	183	1	3**	EN 1788, EN 13751, EN 1787, termoluminesenssi-menetelmä
Kuivatut mausteet ja yrtit	1084	10	7**	EN 1788, EN 1787, EN 13751, termoluminesenssi-menetelmä
Muut	98	1	0	EN 1788, EN 13751, EN 13708
Entsyymit	4	0	0	EN 1788, EN 13751
Yhteensä	2 849	17	46	
Osuus analysoiduista näytteistä (%)	97,83 %	0,58 %	1,58 %	

* säteilytys ei ole sallittu; ** ei asianmukaista merkintää

3.7. Tanska

Analysoitu elintarvike	Näytemäärä: 98			Käytetty CEN-menetelmä
	Vaatimusten mukainen	Ei varmaa tulosta	Ei vaatimusten mukainen	
Ravintolisät	23	0	3*	EN 13751, EN 1788
Yrtit ja mausteet	42	0	0	EN 13751, EN 1788
Yrttitee	3	0	0	EN 13751, EN 1788
Kuivatut pikanuudelit	16	0	3*	EN 13751, EN 1788
Keitot ja kastikkeet	8	0	0	EN 13751, EN 1788
Yhteensä	92	0	6	
Osuus analysoiduista näytteistä (%)	94 %	0 %	6 %	

* säteilytys ei ole sallittu

3.8. Viro

Vuonna 2011 ei tehty tarkastuksia tuotteiden kaupan pitämisen aikana. Virossa ei ole laboratoriota, jossa voitaisiin tutkia, onko tuotteita käsitelty ionisoivalla säteilyllä. Rajallisten taloudellisten resurssien vuoksi näytteitä ei lähetetty analysoitavaksi ulkomaille.

3.9. Kreikka

Analysoitu elintarvike	Näytemäärä: 20			Käytetty CEN-menetelmä
	Vaatimusten mukainen	Ei varmaa tulosta	Ei vaatimusten mukainen	
Mausteet	9	0	0	EN 13751
Tee	9	0	0	EN 13751
Yrtit	2	0	0	EN 13751
Yhteensä	20	0	0	
Osuus analysoiduista näytteistä (%)	100 %	0 %	0 %	

3.10. Espanja

Analysoitu elintarvike	Näytemäärä: 208			Käytetty CEN-menetelmä
	Vaatimusten mukainen	Ei varmaa tulosta	Ei vaatimusten mukainen	
Yrtit ja mausteet	156	5	1**	EN 1787, EN 13751
Uutteen	18	0	0	EN 13751
Kuivatut hedelmät	13	0	0	EN 13708, EN 1787
Nilviäiset	8	0	0	EN 1786
Liha	7	0	0	EN 1786
Yhteensä	202	5	1	
Osuus analysoiduista näytteistä (%)	97,12 %	2,4 %	0,48 %	

** ei asianmukaista merkintää

3.11. Suomi

Analysoitu elintarvike	Näytemäärä: 193			Käytetty CEN-menetelmä
	Vaativuuden mukainen	Ei varmaa tulosta	Ei vaativuuden mukainen	
Kuivatut mausteet ja yrtit	95	0	2	EN 13751, EN 1788
Ravintolisät ja erityisruokavaliovalmisteet	35	0	3	EN 13751, EN 1788
Hedelmät, marjat ja kasvikset	11	0	0	EN 13751, EN 1788
Tee ja kasvirohdostuotteet	20	0	1	EN 13751, EN 1788
Muut valmisteet	24	0	2	
Yhteensä	185	0	8**	
Osuus analysoiduista näytteistä (%)	95,8 %	0 %	4,2 %	

** ei asianmukaista merkintää tai peräisin laitoksista, joilla ei ole EU-hyväksyntää

3.12. Ranska

Analysoitu elintarvike	Näytemäärä: 112			Käytetty CEN-menetelmä
	Vaativuuden mukainen	Ei varmaa tulosta	Ei vaativuuden mukainen	
Yrtit ja mausteet	18	1	0	EN 1784, EN 1788
Pakastetut äyriäiset ja nilviäiset	13	0	0	EN 1784, EN 1788
Kuivakeitot ja kastikkeet	9	0	3**	EN 1784, EN 1788
Ravintolisät	10	4	2*	EN 1784, EN 1788
Sammakonreidet	4	0	0	EN 1784, EN 1788
Karitsanliha	3	0	0	EN 1784, EN 1788
Siipikarja	11	0	0	EN 1784, EN 1788
Esikypsennetyt nuudelit	1	1	0	EN 1784, EN 1788
Tee	13	0	0	EN 1784, EN 1788
Kuivatut hedelmät, vihannekset, sienet	18	1	0	EN 1784, EN 1788
Yhteensä	100	7	5	
Osuus analysoiduista näytteistä (%)	89,3 %	6,2 %	4,5 %	

* säteilytys ei ole sallittu; ** ei asianmukaista merkintää

3.13. Unkari

Analysoitu elintarvike	Näytemäärä: 78			Käytetty CEN-menetelmä
	Vaativuuden mukainen	Ei varmaa tulosta	Ei vaativuuden mukainen	
Mausteet	60	0	0	EN 1788
Tee	18	0	0	EN 1788
Yhteensä	78	0	0	
Osuus analysoiduista näytteistä (%)	100 %	0 %	0 %	

3.14. Irlanti

Analysoitu elintarvike	Näytemäärä: 110			Käytetty CEN-menetelmä
	Vaativuuden mukainen	Ei varmaa tulosta	Ei vaativuuden mukainen	
Mausteet	13	0	0	EN 13751 (seulonta), EN 1788 (vahvistus)
Yrtit ja mausteet	26	0	0	
Maustamisseokset	6	0	0	
Siemenet	8	0	0	
Makaronivalmisteet	2	0	0	
Nuudelit	7	0	0	
Teet	48	0	0	
Yhteensä	110	0	0	
Osuus analysoiduista näytteistä (%)	100 %	0 %	0 %	

3.15. Italia

Analysoitu elintarvike	Näytemäärä: 423			Käytetty CEN-menetelmä
	Vaativuuden mukainen	Ei varmaa tulosta	Ei vaativuuden mukainen	
Kala, nilviäiset, äyriäiset	144	0	10	EN 13784, EN 1786, EN 1788, EN 13751
Yrtit ja mausteet	90	0	1	EN 13783, EN13751, EN 1787, EN 1788
Liha	67	0	0	EN 1786, EN 13784, EN 13751
Valkosipuli ja sipuli	27	0	0	EN 1788, EN 13751, EN 1787, EN 13783
Peruna	19	0	0	EN 1788, EN 13751, EN 1787, EN 13783
Kuivatut sienet	11	0	0	EN 13708, EN13751
Maustekasvit	9	0	0	EN 1787, EN 13783
Pähkinät	8	0	0	EN 1787, EN 13708
Kuivatut hedelmät	8	0	0	EN 1787, EN 13708
Sammakonreidet	7	0	5	EN 1786, EN 1785
Tuoreet hedelmät	6	0	0	EN 1787, EN 1788, EN 13708

Kasvisuutteet	4	0	0	EN 13751
Ravintolisät	3	0	0	EN 13751
Vehnä	1	0	0	EN 1787
Vihannekset	1	0	0	EN 1788
Vihreä tee	1	0	0	EN 13751
Leipomotuotteet	1	0	0	EN 1787
Yhteensä	407	0	16**	
Osuus analysoiduista näytteistä (%)	98,95 %	0 %	1,05 %	

** ei asianmukaista merkintää

3.16. Latvia

Analysoitu elintarvike	Näyttemäärä: 42			Käytetty CEN-menetelmä
	Vaatumusten mukainen	Ei varmaa tulosta	Ei vaatimusten mukainen	
Sienet (suolatut, pakastetut)	13	0	0	MI 2143-91 VNIIMS SDP 5.4.4R.01:2010 SSI- Rapport 93-11(Sr 90)
Ravintolisät	2	0	5*	EN 1788
Kuivatut mausteet ja yrtit	4	0	0	EN 1788
Kala ja äyriäiset	10	0	0	MI 2143-91 VNIIMS SDP 5.4.4R.01:2010
Valkosipuli	1	0	0	EN 1788
Soijakastike	2	0	0	MI 2143-91 VNIIMS
Pomelo	1	0	0	MI 2143-91 VNIIMS
Kivennäisvesi	3	0	0	MI 2143-91 VNIIMS SSI- Rapport 93-11(Sr 90)
Yhteensä	37	0	5	
Osuus analysoiduista näytteistä (%)	88 %	0 %	12 %	

* säteilytys ei ole sallittu

3.17. Liettua

Analysoitu elintarvike	Näyttemäärä: 90			Käytetty CEN-menetelmä
	Vaatumusten mukainen	Ei varmaa tulosta	Ei vaatimusten mukainen	
Ravintolisät	23	0	0	EN 13783
Yrtit ja mausteet	16	0	0	EN 13783
Tee	34	0	0	EN 1378
Kuivatut vihannekset	17	0	0	EN 1378
Yhteensä	90	0	0	
Osuus analysoiduista näytteistä (%)	100 %	0 %	0 %	

3.18. Luxemburg

Analysoitu elintarvike	Näytemäärä: 20			Käytetty CEN-menetelmä
	Vaatimusten mukainen	Ei varmaa tulosta	Ei vaatimusten mukainen	
Ravintolisät	5	0	5*	EN 1788
Nuudelit	10	0	0	EN 1788
Yhteensä	15	0	5	
Osuus analysoiduista näytteistä (%)	75 %	0 %	25 %	

* säteilytys ei ole sallittu

3.19. Malta

Tietoja ei toimitettu vuodelta 2011.

3.20. Alankomaat

Analysoitu elintarvike	Näytemäärä: 303			Käytetty CEN-menetelmä
	Vaatimusten mukainen	Ei varmaa tulosta	Ei vaatimusten mukainen	
Viljatuotteet	26	2	0	EN 13751
Kuivatut vihannekset ja vihanneustuotteet	28	0	0	EN 13751
Kuivatut hedelmät ja hedelmätuotteet	40	0	0	EN 13751
Pähkinät ja siemenet	40	0	0	EN 13751
Kala ja kalavalmisteet	26	0	0	EN 13751
Salaatit, pasta ja keitot	31	3	0	EN 13751
Mausteet ja aromiaineet	98	9	0	EN 13751
Yhteensä	289	14	0	
Osuus analysoiduista näytteistä (%)	95,4 %	4,6 %	0 %	

3.21. Puola

Analysoitu elintarvike	Näytemäärä: 229			Käytetty CEN-menetelmä
	Vaatimusten mukainen	Ei varmaa tulosta	Ei vaatimusten mukainen	
Kuivatut mausteet ja yrtit	75	0	1	EN 13751, EN 1788
Pähkinät	21	0	0	EN 1787
Vihannekset (myös palkokasvit)	14	0	0	EN 1788
Hedelmät	20	0	0	EN 1784, EN 1787
Kala ja äyriäiset	22	0	0	EN 1786, EN 1788
Teet	9	0	0	EN 13751
Kypsytetyt juustot, raejuustot, muut mausteita ja	10	0	0	EN 1788

yrttejä sisältävät juustot				
Valmisateriat	15	0	1	EN 1788
Liha ja lihavalmistet	16	0	0	EN 1786, EN 1784
Ravintolisät	12	0	2	EN 13751, EN 1788
Erityisravinnoksi tarkoitettut elintarvikkeet	6	0	0	EN 1788
Yhteensä	225	0	4**	
Osuus analysoiduista näytteistä (%)	98,25 %	0 %	1,75 %	

** ei asianmukaista merkintää

3.22. Portugali

Analysoitu elintarvike	Näytemäärä: 12			Käytetty CEN-menetelmä
	Vaatimusten mukainen	Ei varmaa tulosta	Ei vaatimusten mukainen	
Yrtit, mausteet ja kasvisuutet	12	0	0	PSL-tekniikka (fotostimuloitu luminesenssi)
Yhteensä	12	0	0	
Osuus analysoiduista näytteistä (%)	100 %	0 %	0 %	

3.23. Romania

Analysoitu elintarvike	Näytemäärä: 79			Käytetty CEN-menetelmä
	Vaatimusten mukainen	Ei varmaa tulosta	Ei vaatimusten mukainen	
Kuivatut mausteyrtit, mausteet ja maustekasvit	78	0	1***	EN 1787, EN 13751
Yhteensä	78	0	1	
Osuus analysoiduista näytteistä (%)	98,7 %	0 %	1,3 %	

*** säteilytetty laitoksessa, jolla ei ole EU-hyväksyntää

3.24. Ruotsi

Analysoitu elintarvike	Näytemäärä: 5			Käytetty CEN-menetelmä
	Vaatimusten mukainen	Ei varmaa tulosta	Ei vaatimusten mukainen	
Siipikarjan liha (eri lintujen)	5	0	0	EN 1784
Yhteensä	5	0	0	
Osuus analysoiduista näytteistä (%)	100 %	0 %	0 %	

3.25. Slovakia

Analysoitu elintarvike	Näytemäärä: 18			Käytetty CEN-menetelmä
	Vaatimusten mukainen	Ei varmaa tulosta	Ei vaatimusten mukainen	
Pähkinät	10	0	0	EN 1784
Öljysiemenet	3	0	0	EN 1784
Tonnikala öljyssä, hiutaleina	1	0	0	EN 1784
Keksit ja viljapatukat	3	0	0	EN 1788
Lihavalmisteet	1	0	0	EN 1784
Yhteensä	18	0	0	
Osuus analysoiduista näytteistä (%)	100 %	0 %	0 %	

3.26. Slovenia

Analysoitu elintarvike	Näytemäärä: 20			Käytetty CEN-menetelmä
	Vaatimusten mukainen	Ei varmaa tulosta	Ei vaatimusten mukainen	
Mausteet	8	0	0	EN 13751, EN 1788
Ravintolisät	4	1	0	EN 13751, EN 1788
Valkosipuli	4	0	0	EN 13751, EN 1788
Riisi	1	2	0	EN 13751, EN 1788
Yhteensä	17	3	0	
Osuus analysoiduista näytteistä (%)	85 %	15 %	0 %	

3.27. Yhdistynyt kuningaskunta

Analysoitu elintarvike	Näytemäärä: 130			Käytetty CEN-menetelmä
	Vaatimusten mukainen	Ei varmaa tulosta	Ei vaatimusten mukainen	
Kuivatut yrtit, mausteet ja maustekasvit	51	2	2	EN13751, EN 1788
Tuoreet ja säilötyt (muut kuin kuivatut) yrtit ja mausteet	14	0	0	EN13751, EN 1788
Muut	5	0	0	EN13751, EN 1788
Nuudelit ja kuivatut aasialaiset ateriat	10	2	2	EN13751, EN 1788
Vihannekset	1	0	0	EN13751, EN 1788
Keitot ja kastikkeet	11	1	1	EN13751, EN 1788
Ravintolisät	17	2	1	EN13751, EN 1788
Kuivattu kala ja kuivatut äyriäiset	8	0	0	EN13751, EN 1788
Yhteensä	117	7	6**	
Osuus analysoiduista näytteistä (%)	90,00 %	5,4 %	4,6 %	

** ei asianmukaista merkintää eikä osoitettu, että säteilytys on tehty hyväksytyssä laitoksessa

3.28. Tiivistelmä EU:n tilanteesta

Seuraavassa taulukossa esitetään koko Euroopan unionissa analysoidut näytteet ja saadut tulokset:

JÄSENVALTIO	VAATIMUSTEN MUKAISET NÄYTTEET	EI VARMAA TULOSTA	EI VAATIMUSTEN MUKAISET NÄYTTEET	NÄYTTEITÄ YHTEENSÄ	OSUUS KOKO EU:N NÄYTE- MÄÄRÄSTÄ (%)
AT	126	0	0	126	2,3 %
BE	121	0	2	123	2,2 %
BG	NDS	NDS	NDS	NDS	
CY	6	0	0	6	0,1 %
CZ	33	7	0	40	0,7 %
DE	2 849	17	46	2 912	54,0 %
DK	92	0	6	98	1,8 %
EE	NAC	NAC	NAC	NAC	
EL	20	0	0	20	0,4 %
ES	202	5	1	208	3,8 %
FI	185	0	8	193	3,5 %
FR	100	7	5	112	2,0 %
HU	78	0	0	78	1,4 %
IE	110	0	0	110	2,0 %
IT	407	0	16	423	7,8 %
LV	37	0	5	42	0,8 %
LT	90	0	0	90	1,7 %
LU	15	0	5	20	0,4 %
MT	NDS	NDS	NDS	NDS	
NL	289	14	0	303	5,6 %
PL	225	0	4	229	4,2 %
PT	12	0	0	12	0,2 %
RO	78	0	1	79	1,5 %
SE	5	0	0	5	0,1 %
SK	18	0	0	18	0,3 %
SI	17	3	0	20	0,4 %
UK	117	7	6	130	2,4 %
EU YHTEENSÄ	5 232	60	105	5 397	100 %
	97 %	1 %	2 %	100 %	

NDS: tietoja ei toimitettu

NAC: ei analysoituja näytteitä

4. TIIVISTELMÄ

Tämä kertomus kattaa 1. tammikuuta 2011 alkaneen ja 31. joulukuuta 2011 päättyneen jakson. Se on kooste 25 jäsenvaltion komissiolle lähettämistä tiedoista. Bulgaria ja Malta eivät toimittaneet mitään tietoja.

Toimitettujen tietojen mukaan vuonna 2011 toimi 13 jäsenvaltiossa 24 direktiivin 1999/2/EY 7 artiklan 2 kohdan mukaisesti hyväksyttyä säteilytyslaitosta. Yhtään uutta säteilytyslaitosta ei ole hyväksytty. Yhtään hyväksyttyä säteilytyslaitosta ei ole suljettu. Viisi säteilytyslaitosta ei säteilyttänyt elintarvikkeita vuonna 2011 (Bulgarian kahden laitoksen osalta ei toimitettu tietoja).

Ionisoivalla säteilyllä käsiteltiin jäsenvaltioissa yhteensä 8 067,5 tonnia tuotteita ja niistä 90,45 prosenttia kolmessa jäsenvaltiossa: Belgiassa (62,36 %), Alankomaissa (19,48 %) ja Ranskassa (8,61 %). Tuoteryhmistä eniten säteilytettyjä ovat sammakonreidet (48,52 %), siipikarjanliha (19,89 %) ja kuivatut mausteyrtit ja mausteet (14,98 %).

Säteilytettyjen tuotteiden kokonaismäärä on vähentynyt EU:ssa hieman verrattuna vuoden 2010 määrään (9 263,4 tonnia). Ranskassa väheni merkittävästi ionisoivalla säteilyllä käsiteltyjen kuivattujen mausteyrttien, mausteiden ja maustekasvien määrä (65 %) sekä siipikarjanlihan määrä (75 %). Alankomaissa ionisoivalla säteilyllä käsiteltyjen tuotteiden kokonaismäärä nousi 2,85 prosenttia, mikä johtui pääasiassa säteilytettyjen munanvalkuaisten määrän jyrkästä noususta vuonna 2011.

Tuotteiden kaupan pitämisen aikana tehdyistä tarkastuksista toimitti tietoja 25 jäsenvaltiota. Yhdessä jäsenvaltiossa ei virallisen valvonnan ja tarkastuksen yhteydessä tehty lainkaan analyttisiä tarkastuksia, koska sillä ei ole analyysijä suorittavia laboratorioita ja koska näytteiden lähettäminen tutkittavaksi ulkomaille olisi liian kallista.

Näytteitä analysoitiin yhteensä 5 397 kappaletta 24 jäsenvaltiossa. Näytteistä 67,4 prosenttia analysoitiin kolmessa jäsenvaltiossa: Saksassa (54 %), Italiassa (7,8 %) ja Alankomaissa (5,6 %). Näytteistä 5 232 (97 %) oli direktiivien säännösten mukaisia, 105 näytettä (2 %) ei täyttänyt vaatimuksia ja 60 näytteestä (1 %) ei saatu varmaa tulosta. Tulosten epävarmuus liittyy useimmiten seulontatestien positiivisten tulosten vahvistamatta jäämiseen ja/tai vaikeuksiin määrittää, mitkä koostetun elintarvikkeen ainesosat on säteilytetty, vaikka ne olisikin ilmoitettu pakkausmerkinnässä. Pääasialliset syyt sille, että tutkitut näytteet eivät ole vaatimusten mukaisia, ovat asianmukaisen merkinnän puuttuminen ja säteilytys silloin kun se ei ole sallittu. Vaatimustenvastaisuus johtuu myös säteilytyksestä laitoksissa, joilla ei ole EU-hyväksyntää. Vaatimustenvastaisuuden syyt on ilmoitettu jokaisessa taulukossa, jossa on esitetty kussakin jäsenvaltiossa tehdyt tutkimukset.